

Bouwers

Voor bouw- en infrabedrijven

Nummer 5 oktober 2025

p.4

Digitalisering en AI: wat zijn de kansen en risico's?

p.37

Goed bedacht: de ideale overgang naar digitale borden

BouwendNederland

Bouwers, het ledenmagazine van Bouwend Nederland, verschijnt zes keer per jaar in een oplage van 5.000 exemplaren. De pdf van alle edities is te vinden op bouwendnederland.nl.

Naast **Bouwers** ontvangen leden van Bouwend Nederland regelmatig een digitale nieuwsbrief met actuele informatie uit de vereniging, de markt en informatie die van belang is voor de dagelijkse bedrijfsvoering.

Hoofredactie
Brandy van Gerven
Bouwend Nederland

Coördinatie en eindredactie
Jacob-Jan Esmeijer
Havana Orange

Vormgeving en opmaak
Ontwerpwerk, Den Haag

Coverbeeld
Foto: Jim Janssens
Illustratie: Maus Baus

Druk
Damen Drukkers, Werkendam

Redactieadres
Bouwend Nederland
Postbus 340, 2700 AH Zoetermeer
webredactie@bouwendnederland.nl

Aansprakelijkheid
Bij het samenstellen van de inhoud van deze publicatie streeft Bouwend Nederland naar de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Bouwend Nederland sluit iedere aansprakelijkheid uit voor onjuistheden, onvolledigheden en eventuele gevolgen van het handelen op grond van informatie die door deze publicatie beschikbaar is.

Copyright
De informatie in deze publicatie kan worden gekopieerd voor persoonlijk gebruik, met uitsluiting van elke verdere verveelvoudiging, distributie, commercialiteit of exploitatie onder derden, tenzij voorafgaande toestemming van de auteur en/of Bouwend Nederland.

Adreswijzigingen
Adreswijzigingen kun je doorgeven via ledenadministratie@bouwendnederland.nl

Grote vragen

Digitalisering en AI: wat zijn de kansen en risico's?

Met de veiligheidsbril op

Veilig werken met elektrisch materieel

Trots

Synergie als versneller van de warmtetransitie

De bouw maakt het slim

Een betaalbare woning uit de virtuele woningfabriek

5 tips

Informatieplichten bij meerwerk voor consumenten

20 Van bureau naar bouwplaats

'Ik heb het werkgeluk weer te pakken'

28 Bouw in beeld

Kindcentrum Op 't Erf, Best

34 Succesvol samenwerken

'Het respect moet wederzijds zijn'

38 Blik van buiten

Bouwen aan een beter begrip van de klant

42 Op bezoek

Arjo van Genderen op bezoek bij QUALM

Ook in deze editie

15 Vraag maar raak

De goedkoopste aanbieder is te duur. Wat nu?

37 Goed bedacht

De ideale overgang naar digitale borden

41 Ledenvoordelen

Heutink Groep verankert duurzaamheid in mens, proces en keten

45 Cartoon Jubilea

47 Academy training

'Deze cao-training is geen overbodige luxe'

48 In de leer

'Wat je bedenkt, moet wel haalbaar zijn'

52 Nabuurschap

'We betalen collega's voor vrijwilligerswerk'

56 Campagne

JBN Award

Van bord naar bouwplaats

Wat gebeurt er als je digitalisering, verkeersborden en carrièreswitches samenbrengt in één magazine? Juist: dan krijg je een editie vol inzichten en inspiratie.

In het hoofdartikel *Grote Vragen* spraken we drie personen over hoe digitalisering en kunstmatige intelligentie de bouw in rap tempo veranderen. Slim om de wensen van je medewerkers hierin ook een plek te geven. In *Goed Bedacht* duiken we in de wereld van omleidingsborden en hoe je tijdelijke verkeersborden slimmer en duurzamer kunt inzetten.

En wat te denken van Wendy Tebbertman? Zij verruilde krijtje en bordenwisper voor een carrière als werkvoorbereider civiele techniek. Ook Arjo van Genderen ging weer op pad: dit keer op bezoek bij QUALM waar medewerkers centraal staan. Tot slot belichten we bij *Ledenvoordelen* hoe Heutink Groep zich door De Duurzame Adviseurs laat ondersteunen bij het maken van een duurzaamheidsrapportage.

Kortom: genoeg om je in vast te bijten. Laat je vooral inspireren door de mensen en innovaties die onze sector zo krachtig maken.

Met vriendelijke groet,
Brandy van Gerven
Hoofredacteur Bouwers

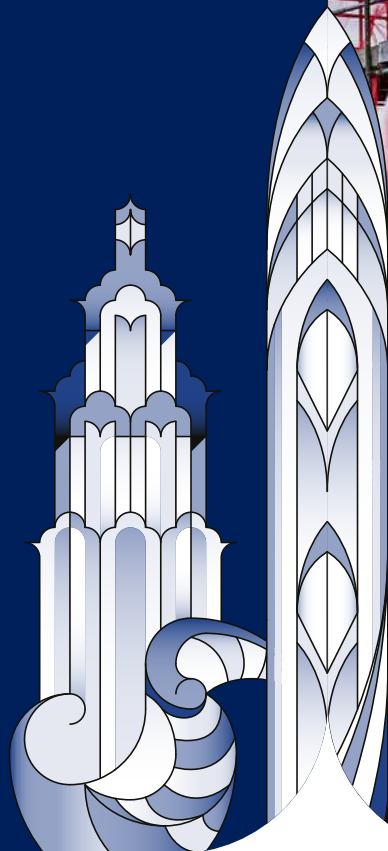

Foto ©René van den Burg

Digitalisering en AI:

wat zijn de kansen en risico's?

Tekst Berber Bijma
Foto's ©Jim Janssens
Illustraties ©Maus Baus

‘Betrek de wensen van je medewerkers bij digitale veranderingen’

Digitalisering en kunstmatige intelligentie (AI) veranderen de bouw ingrijpend.

Wat kun je ermee in je eigen organisatie, welke risico's moet je in het oog houden en hoe krijg je medewerkers mee? Drie betrokkenen over de inzichten uit onderzoek en praktijk.

Bouwbedrijf Maas-Jacobs besloot om met ingang van dit jaar alle nieuwe bouwprojecten in Building Information Modeling uit te voeren. 'BIM' raakt steeds meer in trek, zeker bij grote bedrijven. Maas-Jacobs (230 medewerkers) heeft digitalisering uit volle overtuiging omarmd, vertelt Patrick van Dongen, BIM-manager en planvoorbereider. 'Nu alle nieuwe projecten volledig in BIM worden uitgevoerd, ontstaat er een vliegwiel-effect. Ik kan steeds meer echte voorbeelden – in plaats van demo's of pilots – aan mijn collega's laten zien voordat zij zelf met hun project in BIM aan de slag gaan. Daarmee groeit het enthousiasme.' Ook de mogelijkheden nemen gaandeweg toe. 'We kunnen bijvoorbeeld cijfers voor duurzaamheidsrapportages uit BIM halen, want er zitten koppelingen in met milieudatabases.'

De belangrijkste voordelen van het werken met BIM zijn volgens Van Dongen tijdwinst en minder fouten. 'Het is zonde als meerdere mensen dezelfde hoeveelheden metselwerk bepalen: calculator, onderaannemers, werkvoorbereider, uitvoerder. Als we dat één keer goed in het model zetten, besparen we iedereen veel tijd én discussie.' Maas-Jacobs gebruikt ook andere vormen van digitalisering en kunstmatige intelligentie, vertelt Van Dongen. 'We gebruiken Copilot om teksten en mails te schrijven en te laten controleren. Daarnaast testen we momenteel of we Copilot kunnen gebruiken om overkoepelende data uit verschillende documenten te halen.' Dit najaar doen twee studenten Associate degree Built Environment bij Maas-Jacobs onderzoek naar bruikbare AI-toepassingen voor het bedrijf, met en zonder Copilot.

De kat uit de boom

Het Brabantse bedrijf is daarmee een voorloper in de branche, blijkt uit de woorden van Bert Schonewille, strategisch AI-marketeer. Hij geeft trainingen in allerlei sectoren over een effectieve inzet van kunstmatige intelligentie en ziet dat de bouw geen voorloper is. 'Uit recente cijfers van Amazon blijkt dat 49 procent van alle Nederlandse bedrijven AI gebruikt, ruim boven het Europese gemiddelde van 42. De bouwsector blijft achter met 15 tot 20 procent, maar dat percentage groeit. Ik merk dat mensen in de bouw meer dan elders de kat uit de boom kijken. Gesprekken gaan vaak over risico's, privacy en veiligheid.' Luc Dorenbosch kan zich daar wel iets bij voorstellen. Hij is 'baaningenieur' en houdt zich bezig met (onderzoeks)projecten over werk dat verandert door digitalisering en AI.

Patrick van Dongen

Bert Schonewille

Luc Dorenbosch

'Met AI-tools voor planning kun je zoveel efficiënter bouwen'

'In bijvoorbeeld de bankensector kun je relatief makkelijk taken standaardiseren. In de bouw is elk project anders en is de bouwplaats complex. Er is veel maatwerk. Dat levert ingewikkelde vragen op als 'hoe ga je om met fouten in een model waarvoor jij verantwoordelijk bent?' en 'hoe houd je controle over wat je wel of niet kunt beloven?'

Werk verandert door AI

Dorenbosch was betrokken bij het project Sociale partners voor duurzame inzetbaarheid, opgezet door werkgevers- en werknemersorganisaties. Ook Bouwend Nederland is bij dat project aangehaakt. Centrale vraag van het project was: hoe zet je technologie in op een menswaardige manier en hoe maak je het onderdeel van je organisatie – ook als mkb'er? In het project werden de taken van diverse functies in de bouw op een rij gezet, waaronder die van werkvoorbereider, voorman en calculator. Vervolgens was de vraag: welke invloed hebben AI en digitalisering op deze taken? 'Sommige taken verdwijnen op termijn, andere worden minder belangrijk of juist belangrijker.' Met name bij werkvoorbereiders is een duidelijk effect te zien, schetst Dorenbosch. Taken als materiaalbeheer, budgetbeheer en documentatie worden op termijn kleiner. Taken als planning, organisatie en probleemoplossing worden groter. En er ontstaan ook nieuwe taken, zoals prompting – het op de juiste manier bevragen van digitale modellen – en het opleveren van meer uitgebreide digitale rapportages, op basis van de grotere hoeveelheid data die beschikbaar is. 'Je levert niet alleen het gebouw op, maar hebt ook een verplichting aan het gebouw in de

toekomst, bijvoorbeeld met berekeningen van de termijn waarop slijtage optreedt en vervanging nodig is.'

Dorenbosch adviseert een gestructureerde aanpak voor bedrijven die nog weinig ervaring hebben met het gebruik van AI. 'Met onze projectgroep hebben we een jaarkalender opgesteld met de verschillende stappen die je kunt nemen. We noemen dat de Digi-DI-aanpak. Die aanpak, te vinden op onze website debaaningenieurs.nl, begint bij bewustwording en visie in het management.' In het stappenplan duurt het even voordat medewerkers betrokken worden bij digitaliserings- en AI-projecten. Dat is een bewuste keuze, zegt Dorenbosch. 'Het is eerlijker naar medewerkers toe als je een helder verhaal hebt. Anders creëer je alleen maar onrust. Je moet medewerkers concreet kunnen voorleggen wat er in hun werk aan taken hetzelfde blijft en wat er verandert. Betrek vervolgens ook hun wensen in die verandering.'

'Niet over de schutting gooien'

Van Dongen van Maas-Jacobs vindt ook dat medewerkers op een doordachte manier betrokken moeten worden. 'Je moet toepassingen niet over de schutting gooien en zeggen: succes. Dat roept weerstand op. Je kunt mensen met bijvoorbeeld cursussen op de juiste manier begeleiden. Zo hebben wij collega's in de uitvoering onlangs een basale computercursus gegeven. Wij vinden dat bepaalde digitale vaardigheden minimaal vereist zijn. Het verschil in digitale vaardigheden tussen collega's van kantoor en op de bouwplaats moet namelijk niet té groot worden. Dat risico bestaat wel, als de een

‘Het minder leuke, administratieve werk kan AI nu al overnemen’

Weten wat jij met AI kunt?

Wil jij in jouw bedrijf aan de slag met kunstmatige intelligentie en wil je ontdekken wat de mogelijkheden zijn? Kom naar de trainingsdag ‘AI in de Bouw’ voor leden van Bouwend Nederland. In de ochtend krijg je inspiratie en inzicht, in de middag ga je zelf aan de slag. Scan de QR voor meer informatie.

richting AI-expert gaat en de ander pas sinds kort met Excel werkt. Daar besteden we dus bewust aandacht aan.’ De bedrijfscultuur helpt daarbij, zegt Van Dongen. ‘Bij ons hoeft je je vinger maar op te steken, of je krijgt hulp.’

Schonewille pleit voor ruimte voor enthousiaste medewerkers die in hun privéleven bijvoorbeeld volop ChatGPT gebruiken. ‘Dat kun je beter met spelregels faciliteren dan dat ze zich geremd voelen en overstappen naar een bedrijf waar ze hun nieuwsgierigheid wél kwijt kunnen.’

Inefficiëntie voorkomen

Wat kunnen digitalisering en kunstmatige intelligentie de bouwsector op de langere termijn bieden? Schonewille ziet heel veel winst op het gebied van planning. ‘Met goede planning en afstemming kun je zoveel efficiënter werken. Nu komt dezelfde leverancier soms zes of zeven keer op een dag op de bouwplaats. Dat kun je met AI-tools veel efficiënter organiseren. En wat je vaak ziet in de bouw: als een project

vertraging oploopt, heeft dat een domino-effect. Om te beginnen binnen één project, maar vaak ook op andere projecten. AI is bij uitstek geschikt op domino-effecten te voorspellen en te helpen voorkomen. Waar AI in de luchtvaart op basis van tientallen events en processen in staat is een vertraging te voorspellen, kan de bouwsector mogelijk voorspellen waar een proces over twee weken vastloopt. Dan heb je nog tijd om te anticiperen. Of AI kan door de meldingen van een bepaalde machine een storing zien aankomen.’ Daarnaast maakt AI het werk leuker, is Schonewilles overtuiging. ‘Het minder leuke werk, zoals gespreksverslagen of calculaties, kan AI nu al overnemen. Als je de ontwikkeling van AI koppelt aan je strategische doelen dan stel je jezelf niet de vraag of deze taak sneller kan, maar of die taak überhaupt nog nodig is.’

Ook Dorenbosch ziet belangrijke winstpunten. ‘Sneller werken, kortere doorlooptijden, betere inkoop en afstemming, minder fouten en daardoor minder faalkosten. Kortom: je kunt de klant beter bedienen en krijgt daardoor een betere marktpositie. Maar AI heeft de medewerker daarbij wel nodig.’ Bij Maas-Jacobs verwachten ze ondertussen niet dat AI ervoor gaat zorgen dat er banen verdwijnen. ‘We willen met dezelfde club mensen uitdagender projecten aankunnen. Digitalisering helpt ons daarbij, juist om werk leuker en slimmer te maken.’ ●

De bouw digitaliseert

74%
heeft interne
processen
gedigitaliseerd

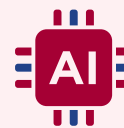
28%
benut tools voor
projectplanning
en -beheer

2,5 keer
hogere
productiviteit
met BIM

In 2030:
elk nieuwbouw-
project een
digital twin

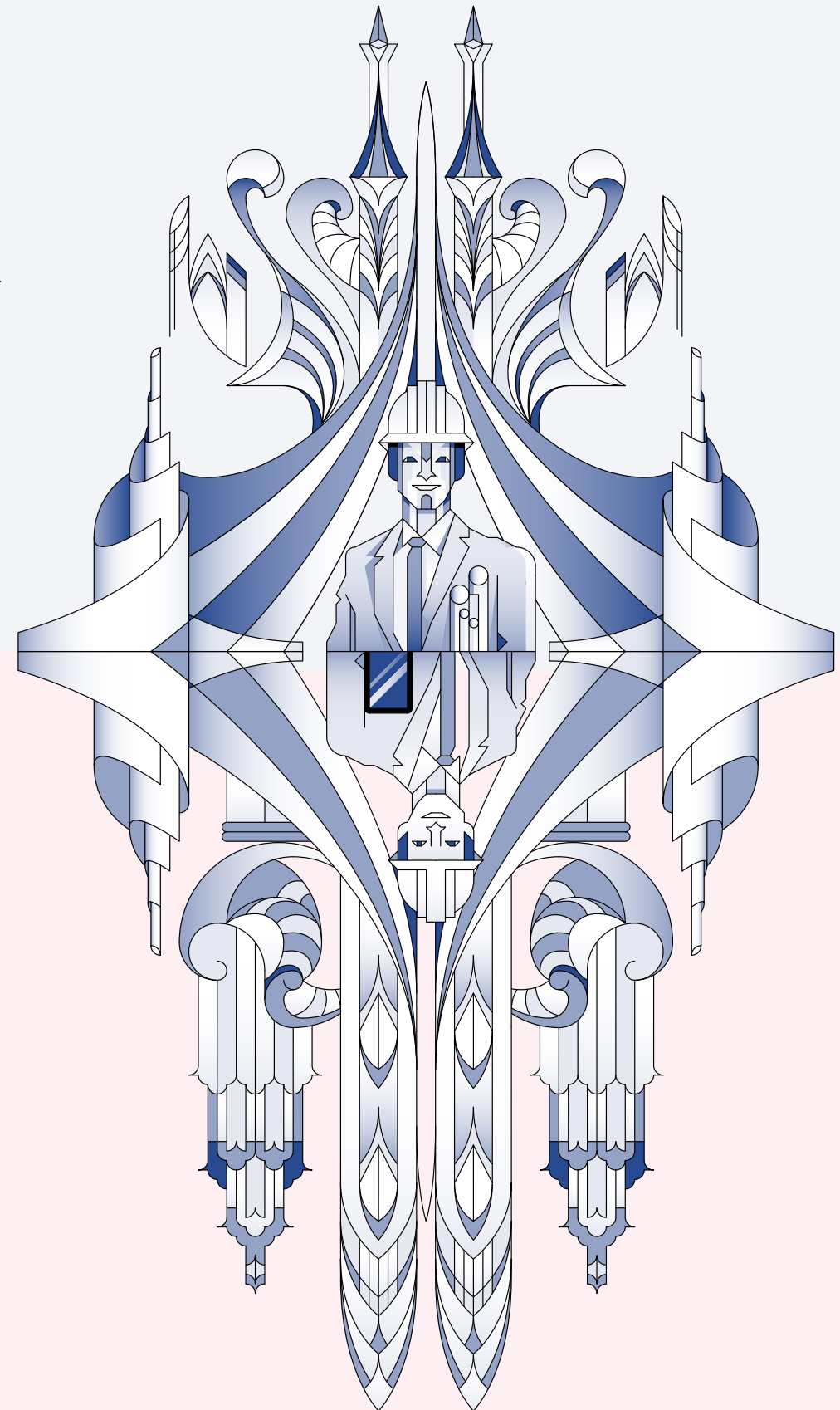
30%
verwacht AI
te gaan
gebruiken

**Arbeids-
productiviteit
+20 - 30%**

**Aandacht
voor:**
werkplezier
en vaardigheden
medewerkers

Investeer in groei, innovatie en blijvend succes

De Bouwend Nederland Academy er speciaal voor jou!

Je vindt er een breed en actueel trainingsaanbod: van wet- en regelgeving tot het toepassen van AI in de bouw, en van marketing tot leiderschap. Alle trainingen worden gegeven door specialisten die de sector écht begrijpen. Onze Academy is geen gewoon trainingsbureau, maar dé plek van en voor de bouw. Hier krijg jij kennis die direct toepasbaar is in je dagelijkse werk.

**Ontwikkel jezelf met de
Bouwend Nederland Academy**

Praktijkgericht leren van
ervaren trainers

Breed en flexibel aanbod

Exclusief ledenvoordeel

Nieuwsgierig
geworden?
Scan de QR
code voor meer
informatie

Neem voor meer informatie over onze trainingen contact op met één van onze medewerkers op telefoonnummer: **079-3252133** of mail naar **academy@bouwendnederland.nl**

Haal alles uit de WBSO in 2026!

Ontdek de kansen van de WBSO
subsidie voor Research & Development!

Laat geen voordeel liggen en verlaag de
loonkosten voor personeel dat werkt aan
innovatie. Onze experts begeleiden je bij
het opstellen en indienen van de
aanvraag én ondersteunen bij de
uitvoering.

GRATIS subsidiescan

Sterke en kansrijke aanvragen

Begeleiding bij de uitvoering

No-cure-no-pay

Vragen?

Onze adviseurs staan voor je klaar!
Scan de QR-code, mail ons via
subsidieadvies@bouwendnederland.nl
of **bel naar 079 3 252 166** en ontdek
jouw mogelijkheden.

Veilig werken met elektrisch materieel

Tekst Brandy van Gerven
Foto's ©Erik Dukker

Grote bouwbedrijven als Ballast Nedam hebben de ambitie om in de nabije toekomst volledig emissieloos te werken. Elektrisch materieel en slimme energiesystemen op de bouwplaats zorgen ook voor nieuwe veiligheidsrisico's. Volgens Dana Veldman en Jeffrey Hoffmann is een goede (werk)voorbereiding cruciaal.

Veiligheidskundige Dana Veldman van Ballast Nedam Materieel heeft ervaring met veilig werken in Nederland en in het buitenland. Ze maakte recent een dodelijk ongeval door elektrocutie mee. Bedrijfsdirecteur Jeffrey Hoffmann werd eens geconfronteerd met een dodelijk ongeval als gevolg van een botsing tussen twee rupskranen. Dat hopelijk nooit meer. Samen zetten ze de lijnen uit voor een veilige en gezonde werkplek voor de ruim honderd medewerkers van de materieeldienst, die logistieke centra heeft in Almere, Maarssen, Sittard en Eersel. Veldman werkt daarbij regelmatig samen met de HSE-collega's van de andere bedrijfsonderdelen van

Veiligheid door
de ogen van:
Ballast Nedam

**‘Zorg voor training,
aanwijsbeleid en
werkinstructies’**

Ballast Nedam. Het concern heeft de ambitie om in 2030 volledig emissievrij te bouwen. Er wordt dan ook volop ingezet op elektrisch materieel en slimme laadconcepten. Een uitdagende en boeiende opgave voor de materieeldienst, maar ook een opgave met nieuwe veiligheidsrisico's.

Techniek inzetten

In lijn met de concernbrede Take Care-campagne (zorg voor elkaar) is er veel aandacht voor risicobewustzijn en voor elkaar aanspreken. Veldman: 'Elkaar aanspreken blijkt lastig, je bent loyaal aan je team en je collega. We geven dus praktische tips, hoe spreek je iemand aan, hoe reageer je als je zelf wordt aangesproken. Ter inspiratie delen we voorbeelden van goed veiligheidsgedrag, onder andere via onze Take Care Award. De winnende nominatie ontvangt een bedrag om met collega's een lekkere traktatie te regelen of iets leuks te doen.' Het werk op de werf kent veiligheidsrisico's als aanrijdgevaar en instabiel stapelen. 'We hebben duidelijke spelregels en werkinstructies. Soms zijn meldingen in de app aanleiding om een nieuwe toolbox te maken of om het team bij elkaar te roepen. Waar mogelijk passen we technische hulpmiddelen als snelheidsbegrenzers en detectiesystemen toe.'

Waar het nét goedging

Op de bouwplaats zijn er soms incidenten met botsende torenkranen. 'Ook hier zoeken we de oplossing in werkinstructies én techniek zoals anti-bots-systemen. Zo'n systeem gebruikt sensoren om objecten in het

draaibereik te detecteren en waarschuwt de machinist, of stopt de kraan automatisch, om botsingen te vermijden', vertelt Hoffmann. Veilig hijsen van bouwdelen en materialen is volgens hem een veiligheidsrisico waar elk bouwbedrijf mee worstelt. 'We onderzoeken tot op directieniveau hoe we dit risico kunnen terugdringen. Goede en gecertificeerde hijsbegeleiders zijn daarbij onmisbaar, maar schaars.' Na ernstige incidenten waarbij het n t goed gaat, komen bij Ballast Nedam binnen enkele dagen een bestuurslid, de HSE-directeur en de betrokkenen bij elkaar om maatregelen te nemen. 'Voor iedereen is duidelijk dat veiligheid prioriteit is, en dat we meteen willen leren van wat er is gebeurd.'

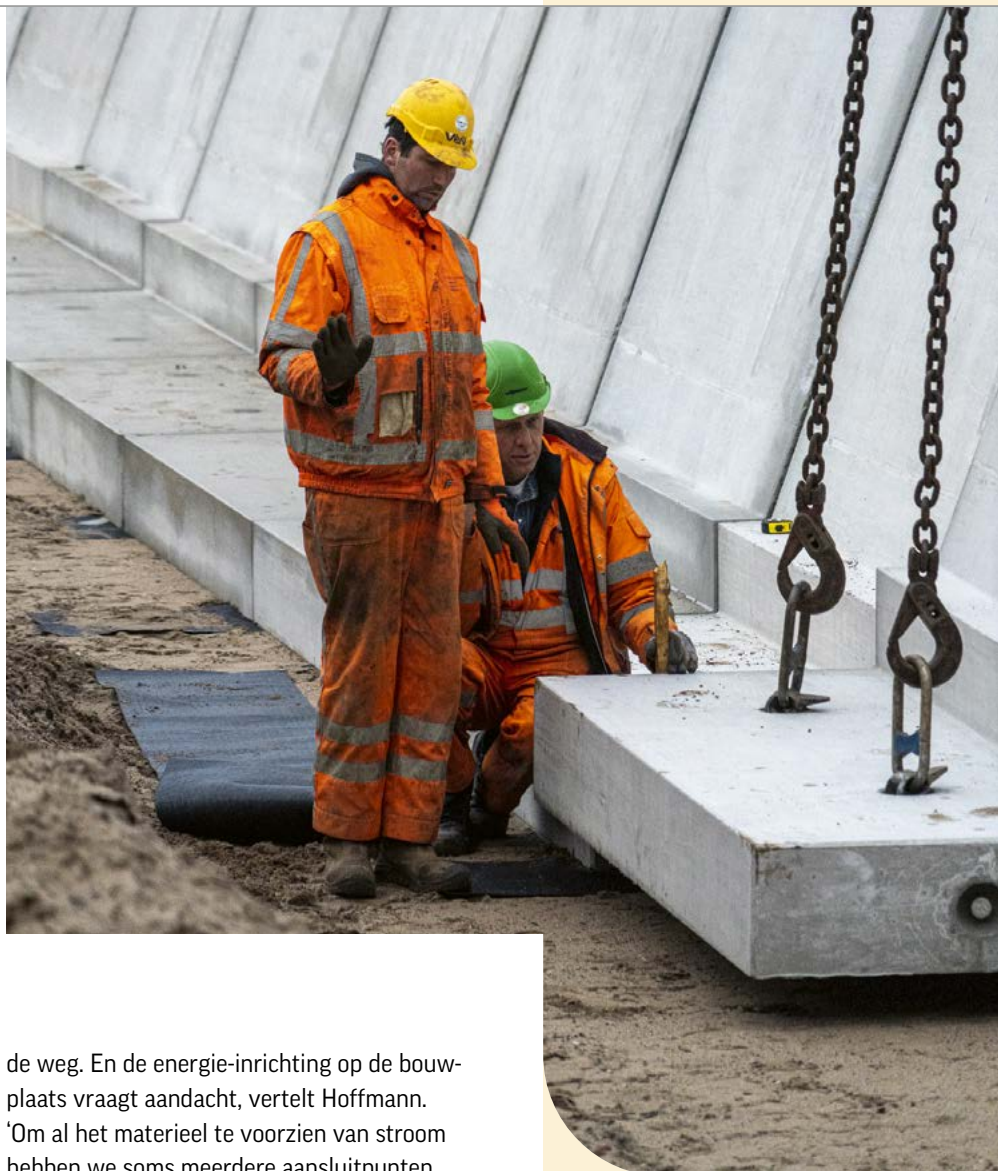
Afblijven

Veilig emissieloos werken is zoals gezegd een actueel thema bij de materiedienst. Veldman verdiept zich goed in alle documentatie over dit onderwerp. 'Elektrocucie is het bekendste risico bij werken met e-materieel, maar denk ook aan het gevaar van brand en explosies als gevolg van kortsluiting of overbelasting.' NEN 9140 beschrijft specifieke eisen aan het veilig werken aan elektrisch (mobiel) aangedreven materieel. Daarnaast komen er meer energie-opslagsystemen (accupakketten) om dit materieel te laden na werktijd. Samen met haar HSE-collega's is Veldman bezig om de geldende eisen en voorschriften te vertalen naar trainingen, aanwijsbeleid en werk-instructies. Ook de RI&E en het bijbehorende plan van aanpak worden aangepast. 'De techniek en de voorschriften zijn nog volop in beweging', legt ze uit. Bij levering van een nieuwe elektrische machine verzorgt de leverancier eerst een duidelijke instructie. Ook krijgen medewerkers de nadrukkelijke boodschap om bij storingen nooit zelf te gaan pionieren.

Technisch applicatiebeheer

Bij werken met elektrisch materieel komt meer kijken. Zo is een ADR-certificaat nodig voor het vervoer van accupakketten over

de weg. En de energie-inrichting op de bouwplaats vraagt aandacht, vertelt Hoffmann. 'Om al het materieel te voorzien van stroom hebben we soms meerdere aansluitpunten. Daar moeten medewerkers goed rekening mee houden. Denk ook aan zonnepanelen en generatoren, het wisselen van accupakketten...' Om de veiligheid van de energievoorziening op de diverse bouwplaatsen te bewaken, heeft Ballast Nedam een technisch applicatiebeheerder aangenomen. 'Die kan op afstand de systemen uitlezen en, zo is de gedachte, laadmomenten slim en veilig gaan inplannen. Dat staat nog in de kinderschoenen.' Veldman en Hoffmann benadrukken het belang van een goede voorbereiding. Veldman: 'Laat je medewerkers niet zomaar met elektrisch materieel werken, zorg eerst voor opleiding en heldere instructies.' Hoffmann, volop bezig met de puzzel van slimme laadsystemen: 'Nieuwe projecten zullen door de aanleg van laadinfrastructuur naast de standaard bouwinstallatie veel meer werkvoorbereiding nodig hebben om tot een veilige bouwplaats te komen.' ●

Zelf aan de slag

De richtlijn **Veilige inzet elektrisch materieel** helpt je om onnodige risico's uit te sluiten en goede beheersmaatregelen te nemen. De richtlijn gaat over: **werking en gebruik van elektrisch materieel, aankoop en onderhoud, veiligheidsinstructies en training, en rollen en verantwoordelijkheden.**

Het komt regelmatig voor dat een aanbesteder niet wil gunnen omdat hij meer moet betalen dan hij had verwacht. Voor de winnende inschrijver is dat een bittere pil. Moet je accepteren dat hij met een kille mededeling wordt afgescheept of valt er nog wat aan te doen?

De goedkoopste aanbieding is te duur. Wat nu?

Tekst Jos van Alphen

Wil jij advies op maat?

Stuur een bericht naar aanbesteden@bouwendnederland.nl of bel de Helpdesk Advies via (079) 325 22 50.

Nog een vraag?

Heb je ook een vraag voor deze rubriek? Neem dan contact op via advies@bouwendnederland.nl. Misschien behandelen we jouw vraag dan in de volgende editie.

Een opdrachtgever kan niet worden verplicht een ontvangen aanbieding te aanvaarden. Hij heeft altijd het recht om niet te gunnen. Is de opdrachtgever een overheidsdienst, dan moet hij deze beslissing motiveren. Vindt de overheidsdienst dat de inschrijvingen te duur zijn, dan moet hij kunnen aantonen dat de eigen kostenraming zorgvuldig is gemaakt.

Private opdrachtgevers mogen zonder meer onderhandelen om te komen tot een passende prijs. Ook kunnen zij ervoor kiezen om alleen met de goedkoopste partij in gesprek te gaan, of de aanbesteding inhoudelijk aan te passen.

Voor overheden gelden striktere voorwaarden. Zij moeten eerst de lopende aanbesteding afbreken met als reden 'onaanvaardbare aanbiedingen'. Daarna kunnen zij een onderhandelingsprocedure beginnen waarin alle inschrijvers bezuinigingen mogen aanbieden. Dit mag niet leiden tot een wezenlijke wijziging van de opdracht. Aanpassingen op details, zoals goedkopere merken, zijn toegestaan, omvangrijke wijzigingen niet. Overheden mogen niet onderhandelen met alleen de goedkoopste partij of de economisch meest voordelige aanbieder.

Heb je een aanbesteding gewonnen maar is de prijs een obstakel? Probeer dan in gesprek te gaan met de opdrachtgever over de verschillen tussen raming en aanbieding. Als blijkt dat zaken fout zijn geraamd, kan hij ervoor kiezen om toch te gunnen. Wijs ook op de mogelijkheid van de onderhandelingsprocedure. Veel overheden kennen deze niet. Mogelijk levert dat een herkansing op. Stuur bij private opdrachtgevers direct aan op het verkennen van mogelijke bezuinigingen en draag daar suggesties voor aan. ●

RENÉ TILLEMAN, PROJECTMANAGER WARMTE

Synergie als versneller van de warmte-transitie

Tekst Barbara Hoogsteden
Foto's ©Merel Hurkmans,
Jorik Algra

Familiebedrijf Roseboom begon in 1945 met zandtransport per paard en wagen, groeide uit tot aannemer in grond-, weg- en waterbouw en inmiddels leggen ze ook complete warmtenetten aan. Projectmanager René Tilleman: 'Door infra en warmte samen te brengen creëren we oplossingen die sneller, slimmer en duurzamer zijn.' Een mooi voorbeeld is het project met Warmtebedrijf Ede en de gemeente Ede.

Waar ben je trots op?

'Wij combineren als een van de weinigen GWW-werkzaamheden met de aanleg van duurzame warmtenetten. Doordat deze disciplines steeds vaker hand in hand gaan, realiseren we unieke synergievoordelen. We bundelen de kracht van onze teams en specialisten. Een goed voorbeeld is onze samenwerking met Warmtebedrijf Ede en de gemeente Ede. De restwarmte van data-centrum BIT wordt straks benut om woningen en bedrijven in Ede duurzaam te verwarmen. We hebben in korte tijd een ontwerp en faseringsplan opgesteld en een leidingtracé van ruim twee kilometer aangelegd, dwars door een drukke verkeersader en het industrieterrein Heestereng. Door de aanleg van distributieleidingen te combineren met onderhoud aan de wegen, leverden we dubbel rendement: lagere kosten voor de opdrachtgever én minder hinder voor de omgeving. Extra bijzonder was dat ons eigen kantoor in dit project is aangesloten. De warmtetransitie vond letterlijk achter onze deur plaats.'

Wat was de grootste uitdaging?

'De Galvanistraat heeft een groot kruispunt en een belangrijke verkeersader nabij de afslag van de A30 in Ede. We moesten daar met vijf leidingen onderdoor, elk meer dan 200 meter lang. Met gestuurd boren, ofwel Horizontal Directional Drilling (HDD), hebben we dit samen met onze partner Van Vulpen succesvol gerealiseerd. Daarnaast vroeg het industrieterrein om maatwerk in omgevingsmanagement. Veel bedrijven zijn 24 uur per dag operationeel en konden zich geen langdurige overlast veroorloven. Juist in zo'n complexe omgeving laat onze interne samenwerking zien dat we als één geheel opereren. Iedereen begrijpt zijn rol en dat geeft rust richting opdrachtgever en omgeving. Ondertussen bleef de continuïteit van de bedrijfsvoering gewaarborgd.'

Hoe hebben jullie dat aangepakt?

'Door strak omgevingsmanagement en een doordacht faseringsplan konden we de overlast beperken. Belangrijke verkeersaders hebben we gekruist met HDD-boringen en perzingen, waardoor afsluitingen kortstondig bleven. Wij nemen het volledige werk uit

'Warmte-transitie kan betaalbaar en uitvoerbaar zijn'

handen. Van warmteleiding tot riool-reconstructie en groot onderhoud aan wegen: alles binnen één wegafsluiting, met zekerheid in planning en kwaliteit. Met Warmtebedrijf Ede, gemeente Ede en de Roseboom-groep brachten we kennis samen om een goed uitvoeringsplan te realiseren. We hadden wekelijkse werkoverleggen en registreerden alle gebeurtenissen nauwkeurig. Zo konden we snel schakelen en bijsturen waar nodig.'

Wat is de sleutel tot succes?

'De aanleg van warmtenetten is kostbaar. Door slimme samenwerkingen en het benutten van synergievoordelen ontstaat er meerwaarde: de kosten kunnen omlaag én de hinder voor de omgeving blijft beperkt. Omdat wij Infra en Warmte intern combineren kunnen onze mensen, of het nou grondwerkers zijn of machinisten, werken in beide sectoren. Daardoor denken en handelen we integraal. Vertrouwen, kennisdeling en transparantie zijn daarbij essentieel. Die aanpak past bij ons DNA: nuchter, betrouwbaar en gericht op lange termijn meerwaarde. Voor mij is dit project een mooi bewijs dat de warmtetransitie niet alleen noodzakelijk maar ook betaalbaar en uitvoerbaar kan zijn, mits je het slim en samendoet.' ●

U bouwt.

Maar ondertussen stroomt er van alles weg via uw bouwaansluitingen:
tijd, geld, overzicht, winst.

Onduidelijkheid over de aansluitingen?

Wij brengen al uw energieaansluitingen helder in kaart met een handig energiedashboard.

Hoge energiekosten?

Door slim in te kopen dankzij energiedata besparen we tot wel 40% op bouwstroomkosten.
Weg met hoge voorschotten!

Chaos in de administratie?

Wij verzorgen het volledige bouwstroombeheer, zodat u tijd wint en exact inzicht heeft in de werkelijke kosten van uw project.

Zonnepanelen zonder rendement?

Uw overtollige energie wordt door ons omgezet in winst met slimme teruglevercontracten en oplossingen.

Atlas Power and Gas is ook graag uw gesprekspartner voor technische en administratieve uitdagingen in al uw energiezaken.

MATHIJS@ATLASPOWERANDGAS.COM | WWW.ATLASPOWERANDGAS.COM

Contactpersoon: Mathijs Stortelers | +31 6 40 18 11 69 | mathijs@atlaspowerandgas.com

ZIJN UW WERKNEMERS ZEKER VAN EEN (SOCIAAL) VEILIGE WERKOMGEVING?

Eén derde van het verzuim heeft een psychische oorzaak. Komt het psychisch verzuim door het werk? Dan heeft dat meestal te maken met een hoge werkdruk en ongewenst gedrag, zoals pesten, agressie, discriminatie en (seksuele) intimidatie op de werkvloer. Dit valt onder psychosociale arbeidsbelasting (PSA). Als werkgever bent u verplicht om PSA te voorkomen of in elk geval zoveel mogelijk te beperken. Een duidelijk PSA-beleid helpt u daarbij. Het helpt u om verzuim terug te dringen en draagt bij aan een sociaal veilige werkomgeving. Zo blijven medewerkers met plezier aan het werk en voorkomt u dat zij uitvallen door psychische klachten.

Gratis PSA-module

ArboDuo ondersteunt bouwbedrijven al meer dan 25 jaar bij het voorkomen en begeleiden van verzuim. Als trotse partner van Bouwend Nederland en Vollandis stellen wij, samen met de sector, de PSA-module kosteloos beschikbaar voor bedrijven die vallen onder de cao Bouw & Infra.

Wat krijgt u?

- Het protocol 'Ongewenste omgangsvormen en werkdruk'.
- Toegang tot een vertrouwenspersoon.
- Een toolbox om uw medewerkers te informeren en te betrekken bij uw PSA-aanpak.

Ik help u graag

Gert-Jan Klanderman, branchemanager Bouw & Transport
gert.jan.klanderman@arbonded.nl - 06 129 985 49
Of kijk op www.arbonded.nl/bouwendnederland

ArboDuo

Gezond ondernemen. Daar zijn wij voor.

Naam
Wendy Tebbertman
Functie
Werkvoorbereider
Studie
HBO Pedagogiek

‘Ik heb het werkgeluk weer te pakken’

Tekst Jacob-Jan Esmeijer
Foto's ©Josine Voogt

Van een baan met een krijtje voor een schoolbord naar een functie als werkvoorbereider civiele techniek: als het aan Wendy Tebbertman (24) had gelegen, had ze deze keuze veel eerder gemaakt.

‘Via het vmbo en het mbo heb ik mijn hbo-opleiding als Pedagogisch Educatief Professional afgerond. Ik stond overigens al op mijn achttiende als onderwijsassistente voor de klas. Maar het is altijd mijn droom geweest om door te groeien. En ook al wisselen leerlingen en lesmethoden ieder schooljaar weer, toch ben ik om mij heen gaan kijken.

Het was mijn broer die mij een zetje in de goede richting gaf. ‘Werkvoorbereider? Écht iets voor jou!’. Ik hoor het hem nog zeggen. ‘Communicatief sterk, nauwkeurig en hard werken: zo iemand kunnen we wel gebruiken’. Laat mijn broer nu zelf bij De Ruiter werken... Tijdens het kerstdiner mocht ik als zijn gast mee en zat ik die avond naast de directeur aan tafel. En zo geschiedde: sinds februari ben ik bij ze in dienst.

De Ruiter is een boorbedrijf, en voor mijn collega's die deze werkzaamheden uitvoeren, moet veel worden voorbereid. Denk aan het bestellen van voldoende klei en grind maar ook aan het vergunningen-traject. In overleg met de projectleider zorg ik dat alles tot in de puntjes wordt voorbereid. Daarbij word ik blij van de collega's om mij heen. Open en behulpzaam: alles wat je hoopt te vinden in je werk.

Ik vind het fantastisch om te plannen, op dat vlak wordt ook veel van mij verwacht. Dat alles goed verloopt, geeft mij telkens weer voldoening. Mede door mijn pedagogische achtergrond heb ik veel doorzettingsvermogen ontwikkeld. Ook mijn gevoel voor precisie en georganiseerd zijn leveren enorme voordelen op in mijn werk.

Mijn advies aan andere zij-instromers? Ga ervoor! Wacht niet op het geluk want dit kun je zelf opzoeken. Je werkt 40 uur per week, dat kun je maar beter met plezier doen nietwaar? Tijdens de bouwvak dacht ik ‘ik mag alweer bijna!’ in plaats van ‘ik moet weer’. Dat benadrukt hoe blij ik ben met mijn switch.’ ●

Een betaalbare woning uit de virtuele woningfabriek

Tekst Brandy van Gerven
Foto's ©Dura Vermeer

In juni is het startsein gegeven voor de bouw van de eerste Aer-woningen. In samenwerking met woningcorporatie Centrada bouwt Dura Vermeer in Lelystad aan een nieuwe standaard voor duurzaam wonen. Het gaat om acht circulaire, biobased woningen die tot stand komen op basis van een vergaande digitale samenwerking met partners.

Elke twee jaar organiseert Dura Vermeer de Innovatieprijs. Het is een manier om de denkkraft van collega's te bundelen rondom brede thema's zoals – dit jaar – het verhogen van werkplezier en arbeidsproductiviteit door de inzet van digitalisering, robotisering en modularisering. Uit de ruim honderd inzendingen werden drie winnaars gekozen, waaronder woningconcept Aer. Maurice Hadderingh, manager innovatie en productontwikkeling, is natuurlijk blij met deze waardering. Voor de ontwikkeling van het nieuwe woningconcept werkte hij nauw samen met Tjerk Boorsma, manager digitaal bouwen. Hij won eveneens een prijs

met File2Factory, het principe waarbij het BIM-model machines aanstuurt. Het grote voordeel hiervan is dat het overtekenen of overnemen van tekeningen niet meer nodig is. De kans op fouten wordt dus verkleind. Dit principe ligt ten grondslag aan de virtuele fabriek, Virtual Factory, en daarmee ook aan Aer.

Flexibel en innovatief

Aer is een grondgebonden woning in houtskeletbouw met een 3D-module als kern en een flexibele plattegrond.

Een concept dat een grote

bijdrage kan gaan leveren aan de ambitieuze Net Zero-strategie van Dura Vermeer. Hadderingh: 'Met een materiaalgebonden CO₂-uitstoot van 110 kg per m² BVO, 79% biobased materiaal, 6% hergebruikte materialen en een losmaakbaarheidsindex van 77% is Aer een van de meest duurzame woningconcepten van Nederland.' De ontwikkeling begon zo'n vier jaar geleden, toen hij de vraag kreeg om te onderzoeken hoe Dura Vermeer kan industrialiseren zonder eigen fabriek. 'Onze toeleveranciers hebben al jaren ervaring met het aansturen van een fabriek. Bovendien willen we flexibel blijven en telkens de nieuwste innovaties toepassen.' Daarom wordt Aer gebouwd in een virtuele fabriek, anders gezegd: dankzij een verdergaande digitale samenwerking met bouwpartners.

Visionair gedachtegoed

'Virtual Factory is een visionair gedachtegoed, vertelt Boorsma. 'Per productgroep leren we hoe we effectief digitaal kunnen samenwerken. We zijn het verst met de leveranciers van hout-skeletbouw met wie we de modules voor Aer hebben ontwikkeld. In de traditionele situatie leveren wij vanuit BIM een prestatie-model aan en gaan onze leveranciers vervolgens aan de slag om daar productiemodellen van te maken. Met Virtual Factory nemen wij een deel van die stap over om de doorlooptijd te versnellen. Als je dit ver doorvoert, met een veelheid aan leveranciers, ontstaat er een platform voor vraag en aanbod waarmee je pieken uit het industrialisatieproces haalt. Dan kunnen de algemene

'Wat ervoor nodig is om te innoveren? Een organisatie die faciliteert en geduld heeft'

kosten misschien wel met de helft omlaag.' Toeleveranciers zijn heel enthousiast. 'Wij leunen op hun expertise en innovatiekracht én we nemen voorbereidend werk uit handen zodat hun productiviteit toeneemt.'

10% circulair

Bij Aer is extreem gedacht vanuit CO₂-reductie. Dat begint natuurlijk bij een slim ontwerp waarbij een efficiënte plattegrond en materiaalbesparing leidend zijn. Hadderingh: 'De basiswoning is compact en twee lagen plat. Een dakkapel en een hal zijn niet standaard; als je het niet nodig hebt, moet je het niet maken. Daarnaast gebruiken we zoveel mogelijk biobased materialen: hout voor de constructie en cellulose, houtvezel of een ander natuurlijk materiaal voor de isolatie. Een minimale installatie op basis van ventilatie volstaat.' De mockupwoningen in Apeldoorn zijn bovendien voorzien van hergebruikte dakpannen en sanitair wat een circulaire score van 6% oplevert. 'Bij de nieuwe woningen in Lelystad mikken we op 10% circulair. Daar passen we naast de dakpannen ook circulair glas en hergebruikte zonnepanelen toe. Ook gaan we de buitenruimte inrichten met circulaire materialen.'

Geduldig leren

Wat er ervoor nodig is om te innoveren? Daarover zijn beiden het snel eens: een organisatie die faciliteert en geduld heeft. Boorsma: 'Onze Virtual Factory kan alleen bloeien als onze partners voldoende digitaal volwassen zijn. Bij de een gaat dat sneller dan bij de ander. Verder delen we in de ideale wereld allemaal onze data om optimaal samen te werken. Maar dat brengt risico's met zich mee, dus moeten we soms gas terugnemen.' Bij Dura Vermeer krijgen ze in elk geval alle ruimte om dichte deuren te openen, om fouten te maken én daarvan te leren. 'Daarom hebben we ook eerst mockupwoningen neergezet. Die zijn echt bedoeld om ervaring op te doen en verder te ontwikkelen. Gelukkig kunnen we óók bouwen op de ervaring met andere woningconcepten als Blokje Om en Blokje Op. Hadderingh mikt voor Aer op tweehonderd woningen per jaar, vanaf 2026 of 2027. De Aer-woningen in Lelystad worden eind dit jaar opgeleverd. ●

Dé verzekering op maat voor de bouw en infra!

Met de **Bouwend Nederland Integraal Polis** verzekert je jouw bedrijf compleet, flexibel en zonder dubbele dekkingen. Jij kiest de rubrieken die je nodig hebt: aansprakelijkheid, constructie, ontwerp, wagenpark, werkmaterieel, ongevallen, cyber, opstal, goederen of inventaris.

Specifiek voor bouw & infra

Gemaakt voor en door leden

Eén aanspreekpunt voor al je schadeverzekeringen

Flexibele dekking afgestemd op jouw bedrijf

Deze verzekering is exclusief voor leden van Bouwend Nederland.

Vraag een adviesgesprek verzekeringen via **079 3 252 166** of mail naar **verzekeringen@bouwendnederland.nl** aan en ontdek de mogelijkheden!

Zorg goed voor jezelf
en je collega's.

Eric en zijn team
ondersteunen je
met de BNIP.

Howden is dé verzekeringspartner voor ondernemers in de bouw. Ons bouwteam van de meest ervaren adviseurs is gespecialiseerd in risicobeheer voor bedrijven in deze sector. Daadkrachtige mensen met kennis en ervaring in de bouw en infra, die met je meedenken en handelen in elke levensfase van het bedrijf én elke fase van het bouwproces.

Met onze aanpak ben je verzekerd van daadkracht en het beste advies.
Zo kun jij je zorgeloos richten op je bedrijf, je team en je projecten.

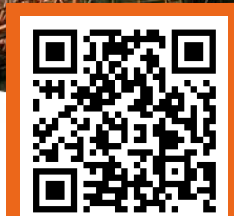
Contact

bouw@howdennederland.nl
www.howdennederland.nl

HOWDEN
Our People Make It Possible

Verzekeren via Koninklijke Bouwend Nederland met **Aandacht en Expertise**

VOOR MEER INFORMATIE

Waarom kiezen voor In-Staet?

- ✓ **AANDACHT** - Persoonlijk contact, vertrouwen en afspraak is afspraak
- ✓ **EXPERTISE** - Adviseurs met sectorspecifieke kennis en jarenlange ervaring
- ✓ **BOUWEND NEDERLAND INTEGRAAL POLIS** - CAR, Aansprakelijkheid en ontwerp op 1 polis
- ✓ **MKB** - Speciaal voor het MKB ontwikkelde verzekering met unieke dekkingen
- ✓ **ONTWERPDEKKING** - Eindelijk een betaalbare ontwerpdekking, met een minimumpremie van € 1.000.-

De Bruyn Kopsstraat 15 | 2288 EC Rijswijk | 085 - 0077480 | www.in-staet.nl | info@in-staet.nl

Kindcentrum Op 't Erf Best

Tekst Jeroen Olthof
Foto ©Patrick Bongart

In de nieuwe wijk Aarlesche Erven in Best staat een kindcentrum dat is gebouwd met biobased materialen en slimme technieken. Het energie-eiland met accu en warmtepompen zorgt voor warmte en comfort. Binnen zijn de installaties zichtbaar gehouden, zodat kinderen techniek van dichtbij beleven. En buiten? Daar glijden ze vanaf het dakterras zó het speelplein op.

OPDRACHTGEVER
Best Onderwijs

ONTWERP
SORS Architecten

UITVOERDER
Van der Horst aannemers

OPLEVERING
April 2025

LEUK OM TE WETEN
De gevelbekleding is gemaakt van populieren die op dezelfde plek groeiden als waar nu het gebouw staat.

5 tips

Steeds vaker toetsen rechters of je bij (meer) werk voldoende informatie hebt gegeven vóór het sluiten van een overeenkomst. Dit gaat om de omschrijving van het werk, de wijze van betaling en de uitvoeringsduur, en vooral over de prijs. Voldoe je niet aan de informatieplichten, dan kan het zijn dat de consument slechts gedeeltelijk of niet hoeft te betalen.

Informatieplichten bij meerwerk voor consumenten

Tekst Peter Vermeij
Foto's ©123RF

2

Liefst geen meerwerk afspreken op de bouwplaats

Meerwerk wordt in veel gevallen op de bouwplaats besproken. Daarvoor achteraf een bedrag in rekening brengen is risicovol, want de rechter bestraft dit vaak met een flinke korting op de verschuldigde prijs (minimaal 20%). Daar komt bij dat je verplicht bent om de opdrachtgever bij 'bouwplaatsmeerwerk' te wijzen op zijn herroepingsrecht van veertien dagen. Doe je dat niet, dan hoeft de consument in het ergste geval helemaal niet te betalen. Komt meerwerk op de bouwplaats aan de orde, zorg er dan voor dat je altijd eerst een offerte afgeeft zodat de consument op basis daarvan een (schriftelijke) opdracht kan geven. Daarna begin je pas met de uitvoering.

1

Wees heel alert bij het werken op regie

De totale kosten voor een werk zijn niet altijd vooraf te begroten. Ook kan het de uitdrukkelijke wens van jouw opdrachtgever zijn om op regiebasis te werken. Toch moet een opdrachtgever altijd de totale kosten bij benadering kunnen inschatten. Het voldoet niet als je in de overeenkomst aangeeft welke uurtarieven je hanteert, dat materialen worden doorberekend en welke opslagen je toepast. Zo'n bepaling is niet transparant en kan ertoe leiden dat de betalingsverplichting helemaal of deels vervalt. Het overeenkomen van een verplichting om met redelijke (liefst kortere) tussenpozen te factureren kan uitkomst bieden. Onze AVA Consumenten 2023 voorzien hierin.

3

Inrichten van interne processen

Richt jouw interne bedrijfsprocessen zó in dat je vooraf en voldoende informatie geeft aan de consument waarna die opdracht voor de uitvoering kan geven. Gebruik hiervoor een offerte en algemene voorwaarden (en doe dat óók voor meerwerk). Werk nooit met een opdrachtbevestiging, want dat is achteraf.

4

Instrueer jouw collega's

Zorg ervoor dat jouw collega's op kantoor en op de bouwplaats de interne processen volgen en op de hoogte zijn van de gevolgen als ze daarvan toch afwijken.

5

En als het toch fout gaat

Er zijn enkele juridische argumenten die de gevolgen van de schending van informatieplichten mogelijk gedeeltelijk kunnen terugdraaien. Dat blijft echter een lastig te bewandelen pad. Dus voorkomen is beter dan genezen. ●

Hulp nodig?
Neem dan contact
op met onze
bouwrechtadviseurs.

BOUWEND NEDERLAND VOORDEEL

Zia Speed instantmachine Premium machine met touchscreen

- 100% in Nederland vervaardigd
 - Met de hand geassembleerd
 - Duurzaam: 94% recyclebaar
- Machineprijzen zijn altijd inclusief levering, installatie en een waterfilter t.w.v. €387,55.

Adviesprijs
€3.050,-

LTO Ledenprijs
€2.350,-

Koffie uit eigen branderi

- Instantkoffie vanaf €0,05 per kopje koffie
- Bonenkoffie vanaf €0,08 per kopje koffie
- Merken als Miofino, Pelican Rouge en Segafredo
- Pelican Rouge koffie in monoverpakking: Duurzaam & gecertificeerd.

Leden profiteren verder van extra kortingen op ons gehele assortiment. Prijzen zijn excl. BTW.

Instant
al vanaf
€0,05 per kopje

Bonen vanaf
€0,08 per kopje
koffie!

Waterlogic & Aquablue

- Met onze Waterlogic oplossingen heeft u altijd gefilterd drinkwater, ideaal voor een hete thee of een verfrissend koud glas water.
- Toch op zoek naar iets extra's? Ontmoet de Aquablue! Naast gefilterd water biedt de Aquablue 4 verschillende smaken suikerarme siropen aan.

Machineprijzen zijn altijd inclusief levering, installatie en waterfilter t.w.v. €387,55. Prijzen zijn excl. BTW.

LTO
prijs vanaf
€5.490,-

LTO
prijs vanaf
€714,-

Kom in contact
met ons:

www.selecta.com

NIEUW IN HET ASSORTIMENT

SPECIALE INTRODUCTIEPRIJS

BONAMAT BRAVILOR

Al 70 jaar is Bravilor wereldwijd bekend als een toonaangevende fabrikant van professionele koffieapparatuur. Nu verkrijgbaar via Lyreco! Bijvoorbeeld:

FILTERKOFFIEMACHINE MONDO

Twee glazen kannen (à 1,7 L) en 1 roestvrijstalen filterpan. Eenvoudige bediening met drukknoppen voor aan/uit en voor de extra warmhoudplaat. Zelfregulerende warmhoudplaten voor optimale koffiekwiteit. Afmeting (bxdxh): 195 x 406 x 446 mm. Ref: **21.084.967**

DUBBELWANDIGE ISOLATIEKAN

Houdt dranken langer warm of koud. Stevig en duurzaam ontwerp in stijlvol zwart kunststof. Inhoud 1,5 liter. Ref: **21.084.887**

**BRAVILOR
BONAMAT**

€409,-

€39,-

LYRECO COFFEE SOLUTIONS VOOR BOUWEND NEDERLAND LEDEN

De koffie- en theeoplossing waar jouw organisatie echt warm van wordt

- 25% korting op alle koffiemachines en all-in service
- 5% tot 15% staffelkorting op de koffieprijs op basis van verbruik
- Vandaag vóór 17:00 uur besteld, de volgende werkdag geleverd

SCAN DE
QR CODE

SAMEN DENKEN IN OPLOSSINGEN

‘Het respect moet wederzijds zijn’

Tekst Kees de Vries
Foto's ©Erik Dukker

Samenwerken begint met het hebben van respect voor elkaars belangen. Dat vinden projectmanager Willem de Brouwer van de gemeente Breda en Erwin Muijs, directeur van aannemingsbedrijf Van den Elshout & De Bont te Waalwijk. ‘Als partijen er alleen inzitten om geld te verdienen, bouw je nooit een langdurige succesvolle werkrelatie op.’ Samen hebben ze recent succesvol de herinrichting van de Vlaszak voltooid.

Van den Elshout & de Bont Waalwijk en de gemeente Breda werken inmiddels een decennium samen aan infraprojecten, recentelijk aan de herinrichting van de Vlaszak. Behalve het terugbrengen van het historische karakter op deze plek midden in de Bredase binnenstad, was een betere aansluiting, het verbeteren van de verkeersveiligheid en het verminderen van de verkeersdruk uitgangspunt van het EMVI-werk. Willem de Brouwer: ‘Van den Elshout & De Bont scoort hoog op de zachte EMVI-criteria samenwerking en omgevingsmanagement. Hun projectteam is een mix van competenties van techniek tot een eigen omgevingsmanager. Daardoor leven zij zich goed in de positie van betrokken bewoners en ondernemers. Die zachte EMVI-criteria heeft Van den Elshout & De Bont in de genen zitten. En dat is voor ons als opdrachtgever belangrijk, zeker bij langdurige en gevoelige projecten. Het is het verschil tussen werken met een contract of het opbouwen van een contractuele relatie.’

Eigen mensen

Erwin Muijs verduidelijkt: ‘We voeren het werk voornamelijk uit met eigen medewerkers. Dat betekent dat onze landmeters, grondwerkers, machinisten, onderhoudsmonteurs,

Willem Brouwer (links) en Erwin Muijs

‘Je moet allebei goed je rol snappen’

stratenmakers en rioolspecialisten hun ervaringen en kennis delen en overbrengen. Zo worden we als aannemer steeds weer iets beter. Het gaat om het denken in oplossingen. Als je je alleen focust op het project en meer niet, red je het niet. Iedereen moet met plezier naar zijn werk gaan. Ons bedrijfs-motto is dat je eenieder moet behandelen zoals je zelf behandeld wilt worden.’

Alerte aannemer

Willem de Brouwer: ‘Dat wil overigens niet zeggen dat we de bestaande verhouding tussen opdrachtgever en opdrachtnemer loslaten. We zijn geen gelijkwaardige partners.’ Muijs beaamt dat. De Brouwer: ‘De opdrachtgever geeft de opdracht, is budgetverantwoordelijk inclusief strakke fasering en planning en de opdrachtnemer moet die volgens onze specificaties zo goed mogelijk uitvoeren.’ Muijs: ‘Je moet allebei goed je rol snappen.’ De Brouwer: ‘We laten aan beide kanten ruimte voor inbreng en innovatie. Zo creëren we een gelijkwaardig niveau waarin de gezamenlijke zoektocht naar oplossingen centraal staat.’ Een voorbeeld van dat laatste maakte mogelijk dat de Vlaszak (deels) emissieloos is uitgevoerd. De Brouwer: ‘De gemeente Breda heeft in 2023 het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen getekend. Van den Elshout & De Bont had als alerte aannemer al een elektrische kraan, maar investeerde ook in ander elektrisch materiaal. Dat maakte dat een groot deel van het werk emissieloos kon worden uitgevoerd.’

De gemeente stelde voor het werk aan de Vlaszak een terrein op het Nonnenveld beschikbaar om als depot te dienen. Daar kwam later ook de groenstrook van de Vlaszak bij. Laadplekken voor het materiaal werden uiteindelijk op een werk elders in de stad gevonden. Erwin Muijs: ‘Emissieloos werken vergt aanpassingen van zowel opdrachtgever als opdrachtnemer. Wanneer de gemeente in een vroegtijdig stadium met betrokken partijen hierover kan nadenken én je samen tot werkbare oplossingen kan komen, is veel mogelijk. Communicatie is in alle gevallen cruciaal, in alle fases van projecten, van planvorming tot uitvoering en oplevering. Maar informeer elkaar ook bij onverwachte stagnatie. Houd mensen aangeliënd. Laat jezelf, elkaar én je opdrachtgever zien dat je je best doet. Dat is in geen bestek te beschrijven, maar eenieder kan het voelen. Ieder opgeleverd project is de basis voor de volgende uitnodiging. Je goede relatie met je opdrachtgever is uiteindelijk je bestaansrecht.’ ●

Tips van Breda en Van den Elshout & De Bont

- Wees je bewust van je rol in het proces.
- Houd oog voor elkaars belangen.
- Houd iedereen in het team aangeliënd.
- Communicatie, communicatie, communicatie.
- Deel ervaring en kennis.
- Papier is geduldig, een goede contractuele relatie is beter.
- Staar niet naar het probleem, maar naar de oplossing.
- Ieder opgeleverd project is de basis voor de volgende uitnodiging.

De ideale overgang naar digitale borden

Tekst Jacob-Jan Esmeijer Foto ©Michel Rap

‘Een dom bord wordt op deze manier slim’

Roeland Kraan, Traffic & More:

‘Tijdelijke verkeersmaatregelen, zoals bij een wegafzetting of omleiding, zijn vaak *hard-ware* langs de weg. Maar omleidingsborden zoals ze nu bestaan, zijn een aflopende zaak. Uit onderzoek van TU Delft is gebleken dat mensen nog maar 30% van deze borden tot zich nemen. Daarnaast: het plaatsen van dit soort borden is arbeidsintensief en niet geheel zonder risico. Om een voorbeeld te geven: wanneer we op de Van Brienoordbrug 400 omleidingsborden voor slechts één nacht moeten plaatsen, gaan daar zo’n 1.000 handelingen *in the line of fire* aan vooraf. Omdat programmeerbare informatieborden nog een financiële kwestie zijn

en abrupt stoppen geen optie is, is een overgangstermijn nodig. Vier jaar geleden zijn we begonnen met de eerste contouren van een concept en hieruit is Sign Screen voortgevloeid. Aan de omleidingsborden verandert niets maar we kunnen van tevoren al op een veilige plek in de dragers schuiven. Wanneer de omleiding van kracht is, activeren we op afstand het rolscherm en wordt de omleiding voor weggebruikers zichtbaar. Het aantal handelingen, en daarmee de kans op onveilige situaties, brengen we zo met 50% terug. Simpel, effectief en veilig. Sign Screen is daarmee de ideale overgang van volledig analoog naar digitaal. Is een omleiding

afgerond, dan drukken we op dezelfde knop en sluit het rolgordijn weer. En is het project helemaal klaar, dan sturen we een vrachtwagen met kraan om de borden uit de berm te takelen. Op de A27 wordt op dit moment de weg verbreed. Op dit traject dat pas in 2032 is afgerond, staan drie van onze Sign Screen-borden. Weekendafsluitingen worden al op deze nieuwe manier kenbaar gemaakt. Met een blik op de toekomst: we onderzoeken momenteel de mogelijkheden om onze Sign Screen-diensten aan bestaande navigatiediensten te koppelen.’ ●

Bouwen aan een beter begrip van de klant

In een tijdperk waarin consumentendata het nieuwe goud is, kan de bouw uiteraard niet achterblijven. De in 2003 opgerichte Stichting Klantgericht Bouwen (SKB) heeft inmiddels meer dan 125.000 kopersonderzoeken uitgevoerd en is verantwoordelijk voor reviewplatform Bouwnu.nl. Directeur Edwin Groot legt uit hoe klanttevredenheidsonderzoek en klantgerichtheid bouwbedrijven verder kunnen helpen.

Tekst Jeroen Lesuis
Foto's ©André Sprong

‘Een 7 is prima, maar een 6,8 staat minder fraai’

Groot is er stellig in dat bouwbedrijven die klantgericht te werk gaan de beste resultaten boeken. ‘Je voorkomt er veel fouten mee, hebt minder mailtjes van consumenten, minder faalkosten. Wij zijn ervan overtuigd dat klantgericht werken geld oplevert en zowel goed is voor jouw imago als bouwbedrijf als van de bouw in zijn geheel.’

Klantgerichtheid is onlosmakelijk verbonden aan klanttevredenheid, en SKB heeft daar haar specialiteit van gemaakt. Sinds 2003 voert de stichting kopersonderzoeken uit, speciaal ontwikkeld voor kopers van nieuwbouwwoningen en bedoeld om middelgrote en grote bouwbedrijven inzicht te geven. Het zijn gedetailleerde vragenlijsten die zowel over de verkoop-, bouw-, oplever- en nazorgfase gaan en waarbij alle feedback uiteindelijk in een gepersonaliseerd dashboard van het bij de SKB aangesloten bouwbedrijf terechtkomt. Grote meerwaarde is de groeiende databank – ieder jaar komen er duizenden rapporten bij – waardoor betrouwbare benchmarkscores mogelijk zijn. Groot: ‘Dat vinden veel bouwers zeer waardevol, want dan weet je ook wat je cijfer waard is. Je kunt wel heel blij zijn met een 7 maar als het gemiddelde 7,5 is dan relativeert dat nogal.’

Telefoonboek van de bouw

Het tweede meetinstrument van SKB is de publieke website Bouwnu.nl, gelanceerd in 2014. De onafhankelijke vergelijkingssite richtte zich eerst alleen op bouwbedrijven in de nieuwbouwmarkt maar weldra kwamen daar ook andere (ver)bouwers bij. Groot omschrijft de site als het telefoonboek van de woningbouw voor de consument, terwijl bouwbedrijven het als visitekaartje kunnen gebruiken voor potentiële klanten. Althans, dat geldt voor de bedrijven met positieve scores. Van de zo'n 4.000 bouwbedrijven die op Bouwnu.nl staan, zijn er ook bedrijven die onvoldoendes scores. Volgens Groot is het tonen van positieve

en negatieve consumentervaringen belangrijk voor de transparantie, representatie en het vergroten van de kwaliteit binnen de bouw.

Wel vindt er de noodzakelijke monitoring plaats wat betreft de reviews. ‘Als je zonder uitnodiging van de bouwer een review geeft, moet je ook gegevens uploaden om aan te tonen dat je klant bent van bouwbedrijf X. Anders wordt deze verwijderd.’ Voor klanten is het in principe mogelijk om een bedrijf een onvoldoende te geven, wat het gemiddelde sterk kan beïnvloeden, maar volgens Groot gebeurt dat af en toe bij iedere bouwer en regeert ook hier gezond verstand. ‘Slechte reviews zijn vaak uit emotie geschreven, iedereen weet dat.’

Mindere rapportcijfers

Waar Bouwnu.nl meer als quickscan fungeert, is het mogelijk om met de gedetailleerdere kopersonderzoeken tot diepere analyses te komen. Volgens Groot is er in de bouwfase nog werk aan de winkel. Hiervoor noemt hij verschillende benchmarkscores gemeten over de afgelopen drie jaar: Informatievoorziening tijdens de bouw: 6,8, Inspelen op extra wensen: 6,1, en Nakomen van afspraken: 6,9. ‘Het is net als met rapportcijfers op school: een 7 is prima, maar een 6,8 staat minder fraai.’

Deze wat ‘mindere’ rapportcijfers raken ook aan wat Groot beschrijft als belangrijke pijlers van het klantgericht bouwen: verwachtingsmanagement en communicatie. ‘Als je als makelaar of bouwer bijvoorbeeld te veel belooft in de verkoopfase en je maakt het niet waar, dan heb je sowieso al teleurstelling bij de consument.’ Het is volgens Groot belangrijk om als bouwer betrokken te zijn bij de klant en gedegen consumentenonderzoek met feedback helpt bouwbedrijven daarbij. ‘Steeds meer bouwbedrijven zien uiteindelijk het belang van klantgericht bouwen.’ ●

**DUURZAAM BOUWEN
AAN VEILIGHEID EN KWALITEIT.**

**Met een certificaat van
Aboma Certification zit je goed!**

Aboma Certification bv
Maxwellstraat 49^a
6716 BX Ede
Postbus 141
6710 BC Ede
T 0318 691920
info@aboma.nl
www.aboma.nl

De voordelen op een rij

- Betere positie in de markt
- Effectievere en efficiëntere bedrijfsvoering
- Voldoen aan de eisen van jouw stakeholders
- Aantonen van de kwaliteit van jouw diensten en producten
- Werken aan een gezonde en veilige werkomgeving

**NU MET
LEDENVORDEEL**

Heutink Groep verankert duurzaamheid in mens, proces en keten

Tekst Maartje van der Maas Foto ©Heutink Groep

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), de Europese richtlijn die bedrijven verplicht om gestructureerd en transparant te rapporteren over hun impact op mens en milieu, lijkt voor veel bouwbedrijven een forse opgave. Toch ziet ontwikkel- en bouwbedrijf Heutink Groep uit Genemuiden dit juist als een kans. Financieel directeur Wilco Westendorp schakelde De Duurzame Adviseurs in om hen te begeleiden.

'CSRD dwingt je om het hele bedrijf in samenhang te bekijken. Het is eigenlijk een nulmeting: je neemt het product, de processen, het werkgeverschap, de dienstverlening en uiteindelijk de hele keten onder de loep. Wij deden al veel op het gebied van duurzaamheid maar misten het overkoepelende kader. Met CSRD maken we onze impact inzichtelijker en sturen we scherper. Omdat de materie omvangrijk is, schakelden we de expertise van De Duurzame Adviseurs in. Zij brachten de structuur, wij hielden de regie. Zij maakten helder wát er moest gebeuren, wij bepaalden wie en wanneer. Zo hielden we tempo en focus, zonder ons te laten overweldigen.

Na ruim een jaar merkten we een duidelijke verschuiving binnen het verantwoordelijkheidsgebied van HR: van goede intenties naar sturing op resultaat. We waren altijd al bezig met vitaliteit en goed werkgeverschap, maar nu sturen we explicieter op basis van data. Een vitaliteitsprogramma dat eerst vooral op gevoel draaide, wordt nu onderbouwd met cijfers. Dat helpt om scherper te prioriteren, beleid strakker uit te rollen en sneller bij te sturen. Ook zien we strategische meerwaarde. Veel CSRD-thema's sluiten aan bij onze visie. We willen de lat hoger leggen, zowel met innovatieve materialen in de bouw als in onze bedrijfsvoering. Ons advies aan collegabedrijven? Begin gewoon. Zie CSRD niet alleen als verplichting, maar ook als kans om betere beslissingen te nemen. Kies een paar speerpunten, spreek af wie wat doet, plan vaste momenten in én schakel hulp in als je tempo wilt maken.' ●

**Scan de
QR-code**

**Ook je voordeel
doen met
duurzaam
ondernemen?
Scan de QR-code
voor meer info.**

‘Ideeën van de werkvloer moet je promoten’

Arjo van Genderen
(links) en
Menno Mulders

Directeur-eigenaar Menno Mulders van aannemingsbedrijf QUALM ontvangt Arjo van Genderen, die op termijn volledig eigenaar wordt van bouwbedrijf HoornKley. Een gesprek over comfort op de werkvloer, werk-privébalans en veiligheid.

Tekst Esther te Lindert
Foto's ©Sander van der Torren

Sinds eind 2024 is Menno is enig directeur van QUALM, gespecialiseerd in blussystemen, leiding- en grondwerk. Een niche waarvoor specialistische kennis en nauwkeurigheid is vereist, zo vertelt hij. 'Het is next level leidingwerk. Voor de vakidoot is dit het mooiste wat er is. Er werken hier mensen die tijdens hun vakantie foto's doorsturen van brandkranen in Zwitserland.'

Comfort en inspraak

Dat enthousiasme wordt gedreven door intrinsieke motivatie voor het vak. Maar een goed salaris helpt uiteraard, vertelt Menno, en een auto met elektrische stoelverwarming in plaats van de standaarduitvoering. Maar ook: comfort op de werkvloer. 'Helm, overall, veiligheidsgordel en veiligheidsbril: dat moet nu eenmaal', zegt Menno. 'Dus wij proberen dat zo fijn mogelijk te maken. Werkkleding die goed past, goed zit, er netjes uitziet. Een keuze uit vijf veiligheidsbrillen. Vraag vooral aan je medewerkers wat zij ervan vinden voordat je het gaat aanpassen.' Arjo: 'In je eentje alles beslissen, dat is ook niet meer van deze tijd.'

Voor suggesties om comfort en duurzame inzetbaarheid te vergroten luistert Menno dan ook nauw naar de medewerker zelf:

‘Mensen vinden het leuk om, ongescript, over hun werk te vertellen’

Werk-privébalans

Samen bespreken ze het belang van een goede werk-privébalans. Arjo: ‘Het gaat erom dat je je mensen wat gunt.’ Menno: ‘Als er wat speelt, zeggen wij: ga naar huis, ga het regelen. Wij doen daar niet moeilijk over. Als het thuis rustig is, dan zitten ze ook lekker in hun vel op het werk.’ Menno toont ook begrip voor de keuzes van zijn personeel. Zo is het regelmatig voorkomen dat mensen die eerder vertrokken later weer wilden terugkeren bij het bedrijf. ‘Ik geef medewerkers graag een tweede kans. Die zijn heel dankbaar en gaan niet meer weg.’ Dat is tegelijkertijd ook een signaal naar andere werknemers, vult Arjo aan. ‘Die zien dan: hé, we hebben het hier dus goed.’

Gedeelde verantwoordelijkheid

Maar veruit de belangrijkste pijler van aantrekkelijk werkgeverschap, vinden zowel Menno als Arjo, is veiligheid. ‘Vanuit het kantoor zorgen wij voor een veilige werkplek, de juiste spullen’, zegt Menno. Maar ook de werknemer draagt verantwoordelijkheid. ‘Ze moeten weten dat ze kunnen stoppen als zij zien dat iets niet veilig is. Neem duidelijke beslissingen. Denk jij: het is niet helemaal pluis? Niet beginnen. En vind je dat een collega iets doet wat niet veilig is? Ook stoppen.’ Arjo: ‘Vakmensen willen vaak dóór en ze zijn niet zo snel ergens bang voor. Juist daarom is het belangrijk erop te blijven hameren dat veiligheid voorop staat.’ ●

‘Ideeën van de werkvloer moet je promoten.’ Zo kwam een uitvoerder met het voorstel een beugel te maken die leidingen fixeert tijdens het lamineren, zodat het personeel eenvoudiger en veiliger kon werken. Samen maakten ze een schets die naar de staalbouwer werd gestuurd. ‘Dus heb je een idee? Kom ermee!’

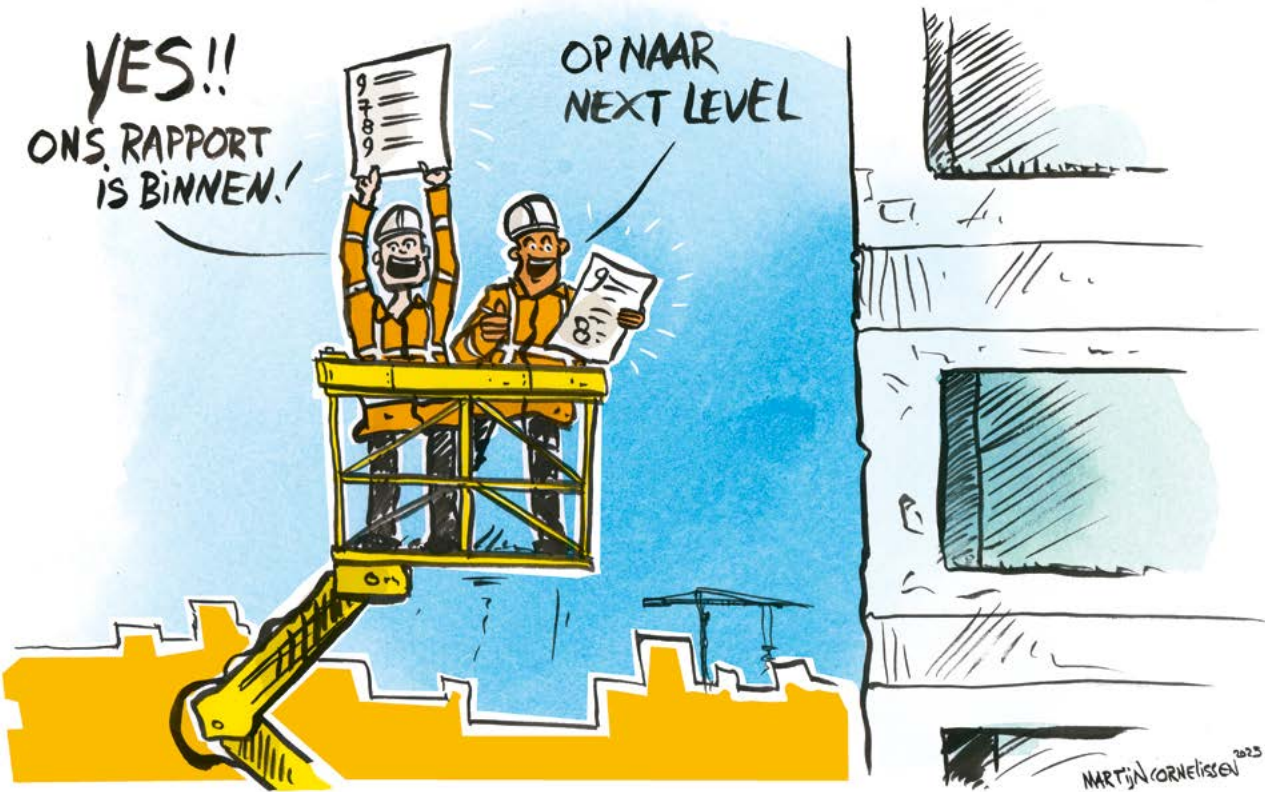
Teambuilding

Arjo is benieuwd hoe hij een team smeedt, ook een onderdeel van aantrekkelijk werkgeverschap. Bij een bedrijf waarvan de medewerkers door heel Nederland en een deel van België werken, is het lastig om een teamspirit te creëren, vertelt Menno. QUALM organiseert barbecues, kerstdiners en een jaarlijks uitje. Maar daarnaast wordt er ook een maandelijkse nieuwsbrief verstuurd. ‘In elke brief wordt een ploeg uitgelicht. Wie zit erin? Waar zijn ze mee bezig?’ Die zichtbaarheid van teams versterkt de onderlinge verbinding, zo merkt Menno op. Ook door het maken van projectfilms voelen werknemers zich gehoord en gezien. Menno: ‘Mooie beelden. Interviews met de vaklieden. Mensen vinden het leuk om, ongescript, over hun werk te vertellen.’

Ben jij een jonge (aankomende) manager/eigenaar in de bouw? Sluit je dan vooral aan bij Jong Bouwend Nederland:

BOUWEN AAN BETER BEGRIIP VAN DE KLANT

Jubilea

Geef je zakelijke telefonie een APK-check

Bouwend Nederland Telefonie geeft jouw telefoniesysteem een grondige inspectie. Een grondige inspectie van je telefoniesysteem. We bekijken niet alleen of alles efficiënt en slim is ingericht, maar ook de kosten en tarieven.

Dit houdt de Bouwend Nederland Telefonie APK-check in:

- 1 | Controle van kosten en tarieven
- 2 | Efficiëntie van je huidige systeem
- 3 | Aanbevelingen voor optimalisaties
- 4 | Toekomstbestendigheid

Jouw zakelijke telefonie verdient de beste zorg. Vertrouw op Bouwend Nederland Telefonie om het slimmer en kosteneffectief te maken.

Plan nu jouw telefonie APK-check in:

Scan snel en eenvoudig de QR-code om een afspraak te maken op een datum en tijd die jou het beste uitkomt. Of ga naar: www.bouwendnederlandtelefonie.nl/APK

Meer informatie?

0348 - 49 50 41

bouwendnederlandtelefonie.nl

‘Deze cao-training is geen overbodige luxe’

Tekst Jacob-Jan Esmeijer Foto ©Bouwbedrijf Talsma

Wanneer je als administratief medewerker bij bouwbedrijf Talsma onder meer verantwoordelijk bent voor de arbeidscontracten, is ‘Wegwijs in de cao’ geen overbodige luxe. Dit was dan ook de aanleiding voor Lysbeth Hoogerbrugge om zich op te geven voor deze BNL Academy-training.

‘Door de jaren heen is mijn takenpakket fors uitgebreid. Ik stel nu onder meer arbeidscontracten op die aan de laatste regels moeten voldoen. Via een Bouwend Nederland-mailing werd ik gewezen op ‘Wegwijs in de cao’. Deze training heb ik aangekaart bij mijn directie die met mijn deelname instemde. Bijkomend voordeel: het werd in Leeuwarden gehouden, lekker dichtbij.

Het deelnemersveld was gemêleerd, grotere bedrijven hadden HR-medewerkers gestuurd en er waren zelfs accountants aanwezig. Er werden tal van onderwerpen behandeld. Van onder andere het veranderde loon voor BBL-leerlingen en de zwaarwerkregeling wilde ik het naadje van de kous weten. Ook werd stilgestaan bij de cao Bedrijfstak Eigen Regeling. Onder deze ‘BTER’ vallen niet alleen extra roostervrijdagen en een zwaarwerkverzekering, maar ook en collectieve ongevallenregeling. Dat laatste wist ik niet.

Verder passeerden stroomschema’s voor salarissen en een praktisch verlofdagenschema de revue. Bij verlof bij geboorte gaat het om bevallingsverlof, aanvullend geboorteverlof en ouderschapsverlof. En dan weer 70% of 100%... Zo’n schema biedt dan uitkomst. Sommige zaken komen in de praktijk minder vaak voor en daarom was het goed dat ook deze aan bod zijn gekomen. Mede door de ervaren trainer die deze Academy-training leidde, heb ik een 9 als rapportcijfer gegeven.

Vorig jaar volgde ik de ZZP-training van de BNL Academy en een vierdaagse training over P&O-gerelateerde zaken. Over een volgende training heb ik nog geen idee, maar het gevarieerde aanbod van de Academy is zeker iets om in de gaten te houden. Is het niet voor mij, dan wel voor een collega.’ ●

Scan de QR-code

Lees meer over deze training.

‘Wat je bedenkt, moet wel haalbaar zijn’

Tekst Jacob-Jan Esmeijer
Foto's ©Dave Adriaanse

Via het mbo, het hbo, een zaterdagbaantje én een afstudeeropdracht bij Anton Bouw & Betontechniek in vaste dienst: het is de ideale opmars voor een carrière in de bouw en infra voor Stan Vriend (27 jaar) die er nu als werkvoorbereider veel ervaring opdoet. ‘Ze hebben mij hier nooit meer losgelaten.’

1 Hoe ben je bij Anton Bouw & Betontechniek terechtgekomen?

‘Eigenlijk was het een terugkeer: tijdens mijn mbo-opleiding Werktuigbouwkunde liep ik in Obdam stage bij hun adviesbureau. Hierna kwam hbo Bouwkunde op mijn pad waar ik ontdekte dat ik graag ‘het beton’ in wilde. Ik ben toen als zaterdagkracht aan de slag gegaan en kon naast mijn opleiding in de werkvoorbereiding meedraaien. In die periode kreeg mijn afstudeeropdracht vorm, die in het teken stond van de levensduur van fiets- en voetgangersbruggen en de daaraan gekoppelde kosten. Gemeenten eisen nu eenmaal een minimale levensduur van een brug, daar is iets voor te zeggen. Met de bevindingen uit deze afstudeeropdracht kan Anton Bouw & Betontechniek nu nog beter uit de voeten in aanbestedingen. Daarnaast heeft het mij een vast aanstelling als werkvoorbereider opgeleverd. Gekscherend gezegd: ze hebben mij niet meer losgelaten.’

2 Hoe pas je toe wat je hebt geleerd?

‘In totaal heb ik acht jaar over mijn mbo- en hbo-opleiding gedaan, vier jaar voor elke opleiding. Je leert tijdens je studie al met een technisch oog kijken. Het échte leren doe je in de praktijk. Waar het mbo meer hands-on is ingesteld, heb ik de hbo als theoretisch ervaren. Gelukkig kan ik nu met beide werelden uit de voeten en kan ik al die jaren aan kennis als werkvoorbereider toepassen.’

3 Wat maakt je blij?

‘Wanneer je iets voorbereidt dat vervolgens daadwerkelijk wordt gebouwd: dát geeft mij een enorme voldoening. Tijdens mijn eerste stage mocht ik meewerken aan de realisatie van een nieuw leeuwenverblijf in Artis. Dat was al een beleving op zich. Samen met de werkvoorbereider, projectleider en uitvoerder hebben we daar veel betonwerk mogen leveren. Hier gingen overigens heel veel tekeningen aan vooraf. Maar al die inzet is niet voor niets geweest: nog steeds zijn er vrienden die na een bezoek aan de dierentuin een appje sturen met een foto van ‘mijn’ werk.’

4 Wat wil je nog leren?

‘In de komende jaren wil ik alles opnemen wat bij een functie van werkvoorbereider hoort. Wat de toekomst brengt? Dat blijft koffiedik kijken. Maar doorgroeien tot bijvoorbeeld projectleider zie ik wel zitten. Voordat het zover is, ga ik eerst veel kilometers maken. Op basis van deze ervaringen kijken we te zijner tijd naar een volgende stap. In onze sector is in de komende jaren nog veel werk te verzetten, dus daar maar ik mij niet al te veel zorgen over.’

5 Tips voor anderen die nieuw zijn?

‘Houd het simpel, maak het niet te moeilijk. Wat je op kantoor bedenkt, moet voor onze mensen buiten wel praktisch uitvoerbaar zijn. Als het moeizaam en ingewikkeld gaat, wordt het allemaal minder leuk. Blijf daarom realistisch over wat je bedenkt. Ik zie het veel om mij heen: voormalige klasgenoten komen met een meer dan ingewikkelde oplossing die eigenlijk veel eenvoudiger had gekund. ●

Creëer extra kapitaal en
meer **flexibiliteit**

Dit is mogelijk! Met Sale & Leaseback via Ayvens verkoop jij jouw bestelbus aan Ayvens en je least deze vervolgens terug. Makkelijk, nietwaar?

Waarom interessant voor jou?

- Direct geld beschikbaar
- Betaal een vast bedrag per maand
- Geen risico op restwaarde en onderhoud meer

Meer lezen over Sale & Leaseback? Scan de QR-code.

Liever toch eerst een dieselbus leasen en deze later wisselen voor een elektrische bedrijfswagen? Kies dan voor Switch to Electric. Kijk op ayvens.com/nl-nl/bedrijfswagen-leasen/switch-to-electric.

Meer weten?

Scan mij!

Better with every move.

ayvens
SOCIETE GENERALE GROUP

RENAULT TRAFIC E-TECH ELECTRIC

vanaf
€ 39.495⁽¹⁾

- ✓ rijbereik tot 294 km⁽²⁾
- ✓ laadvolume tot 8,9 m³
- ✓ laadlengte tot 4,15 m: langste in zijn klasse
- ✓ aantrekkelijk voordeel voor leden van Bouwend Nederland

1. netto catalogusprijs exclusief Bouwend Nederland ledenvoordeel. 2. volgens WLTP-protocol, afhankelijk van de versie.

Renault Pro+

renault.nl

‘We betalen collega’s voor vrijwilligerswerk’

Tekst Jacob-Jan Esmeijer
Foto ©Ter Steege Groep

Vrijwilligerswerk en er nog ook eens voor betaald krijgen. Het klinkt als een mooi verhaal... en dat is het ook. Ter Steege Bouw Vastgoed stimuleert medewerkers met het vrijwilligersverlof om zich in te zetten voor anderen. HR-manager Rieneke Leusink-ter Steege over dit positieve initiatief.

‘Inmiddels hebben we binnen Ter Steege Bouw Vastgoed zo’n 450 medewerkers in dienst op verschillende locaties in Nederland, die allemaal in hun eigen tijd een steentje aan de maatschappij bijdragen. Vrijwilligerswerk is een waardevolle manier om de samenleving sterker te maken, iets terug te geven aan de wereld en de lokale gemeenschap te ondersteunen. Toch hebben verenigingen, stichtingen en clubs steeds vaker te maken met een dalend aantal vrijwilligers binnen de gelederen. Iets was ‘vroeger’ normaal was, is anno 2025 helaas niet meer zo vanzelfsprekend.

Bij Ter Steege zijn we al jaren bezig met maatschappelijk verantwoord ondernemen. Betrokkenheid bij de maatschappij, goed werkgeverschap en respect voor het milieu zijn de drie pijlers van ons bedrijf. In het kader van de eerste pijler hebben we een aantal jaar geleden bijgedragen aan *Special Olympics*, een sportief evenement voor mensen met een beperking. Na afloop is intern het balletje gaan rollen om te kijken hoe we structureel iets voor de gemeenschap kunnen terugdoen. En zo kwam het idee van het vrijwilligersverlof tot stand: iedere medewerker die bij ons in dienst is, krijgt twee dagen per jaar betaald verlof die hij/zij aan vrijwilligerswerk kan besteden. Een dag op individuele basis, bijvoorbeeld ondersteunen bij een voetbaltoernooi voor scholen of meehelpen bij De Zonnebloem die zich inzet voor mensen met een lichamelijke functiebeperking. De tweede dag ga je met minimaal één andere collega op pad. Zo stimuleren we ook collegialiteit, omdat je je samen voor het goede doel inzet.

We zijn van huis uit een bouwbedrijf en kunnen hierdoor veel op dit gebied betekenen. Maar onlangs hebben we, naast diverse andere klusjes, voor een stichting in Hardenberg ook hun tuin onderhanden mogen nemen. Dat geeft ons minstens zoveel voldoening.’ ●

Zo hou je je mensen goed aan het werk

Je werknemers zijn onmisbaar voor het succes van je bedrijf. Dus wil je goed voor ze zorgen. Doorlopende kosten bij verzuim en arbeidsongeschiktheid lopen snel op en vormen een risico. Natuurlijk biedt De Goudse verzekeringen als financieel vangnet. Maar wij gaan verder: preventie en begeleiding staan bij onze verzuimverzekeringen centraal. Daarom bieden wij uitgebreide diensten op dat gebied. Zo houd je je mensen goed aan het werk. Of help je ze duurzaam terug te komen.

Meer weten? Kijk op goudse.nl/bouwend-nederland of neem contact op met je verzekeringsadviseur.

Lang leve jouw manier

Vraag een **Shell Card** aan en profiteer van exclusieve voordelen

- ✓ Tanken bij alle Shell en Esso stations.
- ✓ Altijd korting op brandstof (ook HVO100) bij Shell en laden via Shell Recharge.
- ✓ Lage paskosten van €1,59 (excl. BTW) per maand.
- ✓ Eén overzichtelijke BTW-factuur, geen losse bonnen meer.
- ✓ Laden bij 900.000 laadpunten in Europa.

Shell GO+

Meld je aan bij Shell GO+ via de Shell App en ontvang direct **500 gratis Air Miles** (t.w.v. €5).

Spaar bij elke transactie.

Vraag nu jouw Shell Card aan via Bouwend Nederland Brandstof

Wij feliciteren de winnaar van de JBN Award.

Van harte Niels Bakker!

De JBN Award is op 26 september voor de tweede keer uitgereikt. “De jonge generatie levert de oplossing van morgen. Zij brengen frisse ideeën en energie. Dankzij initiatieven zoals de JBN Award krijgen zij de kans om de toekomst van de sector actief vorm te geven”, zegt algemeen directeur Lennard Heij van Bouwend Nederland.

Psst...onder de 40 en nog geen lid van JBN? Of iemand in je bedrijf rondlopen die nog geen lid is? Meld je aan! www.bouwendnederland.nl/jbn

